

شماره: ۹۰۰۰/۹۴۹۲۳/۱۰۰
تاریخ: ۱۳۹۸/۰۷/۱۰
پیوست: دارد

بیت‌المالی

معاون تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات ریاست جمهوری

سلام علیکم؛

با احترام تصویر دستورالعمل شماره 9000/94817/100 مورخ 98/07/10 ریاست محترم قوه قضائیه درخصوص "تنقیح قوانین و مقررات قضایی" جهت استحضار به پیوست ایفاد می‌گردد./

دکتر محسن محدث
مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری

شماره: ۸۶۶۶۸

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۷/۱۰

ساعت: ۱۴:۳۳

شماره: ۹۰۰۶۹۴۸۱۷/۱
تاریخ: ۱۰/۷/۵۶
پست:
طبقه بندی:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«دستورالعمل تنقیح قوانین و مقررات قضایی»

در اجرای بند ۱۵ سیاست‌های کلی نظام در خصوص امنیت قضایی ابلاغی ۱۳۸۱/۰۷/۲۸ مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵، بند «الف» ماده ۳۸ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ و جزء «ج» ماده ۱۱۳ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی و به منظور تسریع و نظام‌مند کردن تنقیح قوانین و مقررات در قوه قضائیه، «دستورالعمل تنقیح قوانین و مقررات قضایی» به شرح مواد زیر است:

فصل نخست: تشکیلات و وظایف

ماده ۱ - به منظور ارزیابی و تنقیح قوانین و مقررات قضایی، «اداره کل تنقیح قوانین و مقررات» در معاونت حقوقی قوه قضائیه که از این پس اداره کل نامیده می‌شود تشکیل و عهده‌دار وظایف زیر است:

الف - آسیب‌شناسی و ارزیابی مستمر قوانین و مقررات موضوع این دستورالعمل و اقدام لازم در خصوص تنقیح آنها؛

ب - تهیه درختواره قوانین و مقررات، تبیین تعداد و دامنه موضوعات (کدهای) تنقیحی و تعیین اصول، ضوابط و فنون ناظر بر تنقیح شکلی و ماهوی قوانین و مقررات و تدوین قانون جامع ضمن همکاری مشترک با بخش‌های مرتبط در معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی و معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛

پ - تهیه ضوابط مربوط به تهیه و انتشار مجموعه قوانین و مقررات با هماهنگی بخش‌های مرتبط در قوای دیگر و روزنامه رسمی کشور؛

ت - تهیه پیش‌نویس لوایح و مواد تنقیحی؛

ث - شناسایی موارد نیازمند وضع قوانین و مقررات یا بازنگری آن و اعلام به مراجع مرتبط؛

ج - تنقیح آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضائیه؛

چ - ارائه گزارش ادواری و موردی تنقیح قوانین و مقررات به معاون حقوقی قوه قضائیه.

شماره: ۹۰۰۷۹۴۸۱۷
تاریخ: ۱۰/۷/۹۰
پست:
طبقه بندی:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

ماده ۲- تشکیلات اداره کل با پیشنهاد معاونت حقوقی و تأیید معاونت راهبردی تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

ماده ۳- اداره کل مکلف است با نظارت و ارزیابی مستمر قوانین و مقررات قضایی نسبت به تنقیح موارد زیر اقدام نماید:

الف- قوانین و مقررات مرتبط با جرایم و مجازاتها؛

ب- قوانین و مقررات مربوط به آیین دادرسی مراجع قضایی؛

پ- تمامی آیین نامه ها، دستورالعمل ها، بخشنامه ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضائیه؛

ت- سایر قوانین و مقررات که در اجرای تفاهم نامه بین قوای سه گانه، قوه قضائیه عهده دار انجام آن می شود.

ماده ۴- اداره کل می تواند به منظور دسترسی قضات و عموم جامعه به متن صحیح و منقح قوانین و مقررات معتبر و آرای وحدت رویه، نسبت به تهیه مجموعه های تنقیح شده موضوعی به صورت مکتوب یا الکترونیکی به همراه پیشینه تقنینی و اطلاعات مربوط به شناسنامه قانون، قوانین و مقررات مرتبط، آرای قضایی و نظرات تفسیری و مشورتی مرتبط با هر ماده و جدول تاریخی آرا و نظرات مشورتی اقدام کند.

ماده ۵- به منظور بهره گیری از فناوری های نوین در امر تنقیح و کسب نظرات و پیشنهاد های صاحب نظران در این زمینه، مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه مکلف است با همکاری اداره کل نسبت به طراحی و راه اندازی سامانه الکترونیکی تنقیح اقدام کند.

فصل دوم: کمیسیون های تنقیح

ماده ۶- جهت بهره گیری از نظرات کارشناسی، کمیسیون های تنقیح در محل اداره کل تشکیل می شود. تعداد کمیسیون ها و مهلت اقدام آنها به تناسب میزان و نوع کار با پیشنهاد مدیر کل و تصویب معاونت حقوقی قوه قضائیه می باشد.

تبصره- شیوه انتخاب اعضا، ترکیب آنان، آیین کار، نحوه پرداخت حق الزحمه، همان است که در آیین نامه کارگروه های مشورتی اداره کل حقوقی آمده است.

ماده ۷- چنانچه در تهیه لوایح تنقیحی، در مواردی نیاز به همکاری قوای دیگر باشد، با ایجاد کمیسیون های مشترک، نسبت به تنقیح و تهیه پیش نویس لایحه مورد نیاز اقدام می شود.

شماره: ۹۰۰۷۹۴۸۱۷۱
تاریخ: ۵۷/۷/۱۰
پیوست:
طبقه بندی:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ماده ۸- دبیر هر کمیسیون از قضات یا کارشناسان مجرب اداره کل توسط مدیرکل انتخاب می شود و انجام امور دبیرخانه ای هر کمیسیون از قبیل ارسال دعوت نامه و مستندات، تهیه صورت جلسات، ثبت و ضبط گزارشها و مستندات و گزارش وضعیت حضور اعضا به مدیر کل را بر عهده دارد.

ماده ۹- در مواردی که دستور کار کمیسیون های تنقیح قوانین و مقررات مرتبط با یکی از سازمان ها، مراکز یا واحدهای قوه قضائیه باشد، نماینده آن دعوت می شود و با حق رأی در جلسات حضور می یابد.

ماده ۱۰- اداره کل می تواند با تشخیص معاون حقوقی و با رعایت قوانین و مقررات مربوط، نسبت به تنقیح قوانین و مقررات از طریق انعقاد قرارداد با بخش خصوصی اقدام نماید.

فصل سوم: فرایند تنقیح

ماده ۱۱- تنقیح شامل گردآوری و پالایش قوانین و مقررات و پیشنهاد اصلاح آنها به منظور رفع ابهام، اجمال، تعارض، تداخل، تکرار و تورم قوانین و مقررات می باشد، که از طریق اقدامات زیر انجام می شود:

۱- گردآوری، شامل:

- الف- تفکیک و طبقه بندی موضوعی؛
- ب- شناسایی و تهیه منابع؛
- پ- استخراج و جمع آوری مطالب مرتبط.

۲- پالایش، شامل:

- الف- درج شناسنامه قوانین و مقررات و هر ماده آنها؛
- ب- شناسایی قوانین و مقررات معتبر از غیرمعتبر؛
- پ- شناسایی موارد ابهام، اجمال، تکرار، تعارض یا نقص.

۳- تهیه پیش نویس لوایح تنقیحی، شامل:

الف- مشخص کردن قوانین غیرمعتبر و اعلام به معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی جهت اعلام نسخ صریح؛

ب- تهیه پیش نویس لوایح تفسیری، الحاقی، اصلاحی و یا تمدید مدت قوانین.

شماره: ۹۰۰۰۹۴۸۱۷
تاریخ: ۷/۱۰
پوست:
طبع‌بندی:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران
رئیس قوه قضائیه

ماده ۱۲- در تهیه پیش‌نویس لوایح و مقررات باید ضوابط تنقیحی مربوط به عنوان، موضوع، شیوه نگارش، تنظیم فصول، ترتیب مواد، تناسب مواد با عنوان و موضوع، تبیین قوانین و مقررات غیرمعتبر در ماده ناسخ و شیوه تهیه مقدمه توجیهی و شرح توجیهی مواد رعایت شود.

ماده ۱۳- لوایح تنقیحی، پس از تأیید معاون حقوقی، به نظر رئیس قوه قضائیه می‌رسد تا در صورت موافقت، مراتب جهت طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی اعلام شود.

ماده ۱۴- به منظور پالایش و تنقیح شکلی و ماهوی آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و سایر مصوبات مربوط به قوه قضائیه، اداره کل نسبت به انجام فرایند تنقیح اقدام و معاون حقوقی پیشنهادهای اصلاحی را به رئیس قوه قضائیه یا دیگر مراجع تصویب‌کننده اعلام می‌کند.

فصل چهارم: سایر مقررات

ماده ۱۵- معاونت منابع انسانی قوه قضائیه، مکلف است نسبت به تأمین و آموزش نیروی انسانی مورد نیاز اداره کل اقدام کند.

ماده ۱۶- هر سال طبق اعلام معاونت حقوقی قوه قضائیه، اعتبار لازم برای اجرای مفاد این آیین‌نامه، توسط معاونت راهبردی در بودجه سالانه قوه قضائیه پیش‌بینی می‌شود و در سر جمع اعتبارات معاونت حقوقی تخصیص می‌یابد.

ماده ۱۷- این دستورالعمل مشتمل بر ۱۷ ماده و ۱ تبصره در تاریخ ۸ / ۷ / ۱۳۹۸ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و پس از ابلاغ لازم‌الاجرا است.

سید ابراهیم رئیسی
رئیس